

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al asociațiunii institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu

Apare odată pe săptămână.

Redacțiunea și administrațiunea: Sibiu, Strada Bayer Nr. 1-3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500 —; pentru particulari Lei 400 —; pentru cooperative funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300 —. În străinătate Lei 800 —. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6' —

Director: **Constantin Popp.**

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Citind broșura dlui Sutescu. — C. Teianu. — Criza de credit în România. — O punere la punct. — Depresiune economică și politică comercială — Situația. — *Cronica*: Încasările statului pe Iulie.... Al IV-lea Congres Internațional al Asociațiunii Absolvenților Școlii superioare de comerț. Inserțiile la Academia de înalte studii comerciale și industriale din Cluj. Cantitatea și valoarea prisosului de cereale exportabil al României. — Posta Redacțiunii.

Citind broșura dlui Sutescu.

(Cazul băncii „Timișiana”).

Broșura dlui Sutescu este hotărât un document al vremurilor de azi; ea este dovada debandadei sociale produsă în prima linie de criza valutară, — și mai e dovada nepregătirei noastre în general, pentru astfel de vremuri serioase.

* * *

Operațiunile contabilicești atât de tâmpite, în baza cărora unii conducători ai băncii „Timișiana” — înțelegeau să ajungă ieftin sau chiar gratuit la acțiuni de ale întreprinderilor băncii; apoi cele de speculațiuni valutare, făcute în beneficiul aceluiași conducători; cele de participare la beneficiile aceluiași întreprinderi; și cele de distribuire de bacșișuri, — lasă uimit pe orice om priceput în materie de contabilitate. Oare acei contabili, cari încă au răspundere pentru înregistrări incorecte, — cum s'au putut preta la așa ceva? Cum de aceștia sunt încă pe picior liber?

Este evident, că dl Oprea nu este priceput în tehnica contabilității; nu înțelegem însă ce nevoie a fost de prezența

dlui Arsenovici prefutindeni; D-sa care încă nu avea altă specialitate, decât ceea ce a ști cheltui bani mulți — este aproape pe la toate întreprinderile băncii „Timișiana” ca și administrator delegat, fie că acele întreprinderi aveau sediul la Oradea ori Timișoara. D-sa prefutindeni ajungea, — la încasarea onorariilor. Poate, că dacă acest „specialist” nu ar fi intrat în organismul băncii, nu s'ar fi hazardat banca în atâtea afaceri „mari”, — cu urmări atât de grave.

Este de neînțeles dependența băncii de întreprinderile create sau finanțate de ea. Exploătarile forestiere s'au făcut prefutindeni, fără un calcul serios al rentabilității; cu toate acestea se asigurau prin anticipații inexplicabile onorarii de exploatare pe seama conducătorilor. Aceasta ușurătate, tradează lipsa de pricepere a conducătorilor, căci dacă aceștia voiau să-și asigure venituri justificate, ar fi trebuit să se gândească și la întreprindere, ca să-și aibă și ea măcar cheltuielile de regie acoperite cu veniturile. Alteum ușurința lor capătă calificativul de escrocherie.

* * *

Dl Sutescu, dacă a avut de scop, prin publicarea broșurei arestarea respectivei fragerea în răspundere personală a d-lor Oprea și Arsenovici, — atunci putem zice, că și-a atins scopul. Nu găsim însă, că prin publicarea acelor documente grave, cum a înțeles D-sa să fie folositor băncii? Crede doar dl Sutescu că s'a impus în fața opiniei publice, de dincoace de Carpați, ca și un purificator desintezat? Greșește!

Prăbușirea unor bănci românești, cu un trecut atât de frumos, produce aici la

noi, dincoace de Carpați, — cele mai dureroase impresii. Noi, în vremurile robiei noastre, am știut să înființăm, din proverbiala noastră sărăcie, bănci, de cari regatul liber nu a fost în stare să creeze multe. Neputința fraților liberi, a fost camuflată cu acele artificiale cooperative și bănci populare oficiale; câtă vreme la noi din inițiativă particulară s'au creat bănci solide, cari în starea noastră economică simplistă de atunci, corespundeau nevoilor practice. Sguduirea sau chiar prăbușirea acestor bănci, create cu sforțări serioase, impresionează foarte dureros. De aceea nu trebuiau desvăluite în public cu atâta cruzime incorectitudinile săvârșite conștient ori inconștient, de unele persoane, ajunse prin noroc ori legături în fruntea unor bănci. Banca „Timișiana“ trebuia salvată cu orice preț, fără a amesteca în acțiunea sanării chestiile personale. Cei vinovați puteau fi urmăriți în justiție, fără demoralizarea deponenților și a acționarilor, produsă prin tipărirea broșurei.

Voim să fim bine înțeleși; noi nu apărăm vinovații prin aceste șire, nici nu voim să zicem, că preferim să trăim în minciună, — ei cunoscând psihologia românilor de dincoace de Carpați, afirmăm, că dl Sîtescu a făcut un rău serviciu băncii „Timișiana“ prin publicarea broșurei, ba chiar tuturilor băncilor de dincoace.

Dl Sîtescu este însă în plus și superficial. Când însuși recunoaște, că una dintre greșelile fundamentale a conducerii vechi, e de a fi angajat banca „Timișiana“ în afaceri prea mari, — totuși se lasă plăcut impresionat de volumul afacerilor, — și riscă afirmațiunea, prin care se contrazice pe sine însuși, că „dacă nu le-ar fi dat credite mari, Oprea eu și fără aprobarea Consiliului, sau Comitetului, banca „Timișiana“ nu ar fi suferit nimic, ei din contră ar fi azi cea mai puternică bancă din Ardeal și Banat — mai tare poate chiar decât „Albina“.

Dacă dl Sîtescu nu și-a luat osteneala să cunoască trecutul și organizația băncii „Albina“ primul și cel mai puternic institut financiar de dincoace de Carpați, cum putea D-sa peste tot să cunoască viața economică a acestor provincii. Dar ce lipsă de bun simț din partea D-sale

de a compara cu „Albina“ o bancă în suferință, ca și când toate băncile românești din aceste provincii ar suferi de aceleași păcate, ca și banca, la care D-sa a fost 2 ani director general, atât de gras plătit.

C. M.

C. Teianu.

Vor fi între cetitorii noștri și de aceia, cari nu cunosc pe dl C. Teianu, însă cei ce-l cunosc, ceice îi vor fi prezentat vre-o dată vre-o cerere, nu vor uita niciodată bunăvoința, cu care au fost primiți și promptitudinea, cu care au fost serviți.

Dl C. Teianu, este secretarul general dela Ministerul Finanțelor. Deși originar din vechiul regat, D-Sa este părintele bun al provinciei noastre, — căci de când avem fericirea de a ne număra cetățeni ai României, nimeni nu a făcut atâta pentru Ardeal cât a făcut acest admirabil bărbat. D-Sale avem să-i mulțumim dreptatea, ce-a făcut-o funcționarilor ardeleni dela finanțe, prețerați și uitați de toate Guvernele, ce sau perândat la cârmă. D-Sa este unicul secretar general din Ministere, care prin descinderi la fața locului ia contact cu populația, și cu toată situația delicată și plină de multă răspundere, pentru finanțele țării, — își dă silința să ia măsuri practice pentru liniștirea și ușurarea celor apăsați de greutatea vremurilor de azi. D-Sa are pentru fiecare solicitator nu numai cuvinte, cari merg de-a dreptul la inimă, ei și soluții mulțămitoare pentru fiecare chestie, ce i-se prezintă. Prin felul D-Sale de a fi, face incontestabile serviciile și în sus și în jos, și noi l-am aduce drept pildă de urmat pentru toți cârmuitorii noștri actuali și viitori. Foarte mult poate face, mai ales azi, un om înțelegător al vremurilor și bărbat luminat, cum e D-Sa, fără, ca statul să păgubească.

Multe cuvinte de laudă, și recunoștință, auzite la adresa D-Sale, ne îndeamnă să arătăm, că de astfel de bărbați avem azi trebuință.

Închinăm aceste câteva cuvinte venite dela inimă, inimosului d. C. Teianu, — cu multă plăcere.

Criza de credit în România.

Delegațiunii Economice a Guvernului i-au fost prezentate, în o ședință recentă, două memorii, asupra crizei de credit în general, și a creditului agricol în special, precum și propuneri asupra măsurilor de îndreptare, ce trebuie luate.

Prezentatorii sunt Ministrul Industriei și Comerțului, dl V. Madgearu și dl ministru Mihail Manoilescu.

Redăm aici soluțiile propuse de ministrul Madgearu, pentru asanarea crizei, urmând ca în alt număr, să redăm și soluțiile propuse de dl ministru Manoilescu și să ne pronunțăm asupra lor.

Propunerile dlui ministru Madgearu sunt:

O acțiune sistematică de scădere a dobânzilor.

Deși dela maximalizarea dobânzii, nu se pot aștepta rezultate pozitive, dl Ministru crede că d lege contra cametei ar putea avea efecte parțiale în cazuri de camătă clasică, dacă s'ar prevedea o dispozițiune (analoagă celei din legea bulgară din 1927) prin care li se înlesnește debitorilor să facă dovada dobânzilor cari erau încassate de creditori.

În acelaș timp, tendința spre reducere a dobânzei ce se desemnează în ultimele șase luni, deși încă timid, în urma inițiativei ce am luat de a determina băncile mari să fixeze un plafon de 18 la sută pentru anul în curs, trebuie să fie accentuată și accelerată astfel ca imediat după aceia să se poată proceda cu succes la acțiunea sistematică de conversiunea datorțiilor agricultorilor.

Capitalurile pentru agricultură.

Prima măsură absolut indispensabilă, este să se pună la dispoziția agriculturii o sumă de 1—2 miliarde, cu o dobândă maximă de 10 la sută.

În acest scop este urgent:

A se organiza extinderea creditelor agricole pe warante astfel că în această campanie agricultorii să poată obține credite de 10 la sută pe cerealele depozitate în silozuri sau în magaziele din gări;

A se întemeia institutul de credit ipotecar agricol, pentru a se pune la dispoziția agricultorilor cu 10—12 la sută (inclusiv amortizarea), sub forma unor credite pe termene lungi, bani aduși din străinătate.

Prin această acțiune pozitivă, completată de măsurile generale pentru îmbunătățirea condițiilor generale de credit, se va da un nou și definitiv impuls pentru reducerea dobânzilor.

Conversiunea datorțiilor agricultorilor.

Se va creia astfel împrejurări favorabile pentru punerea în aplicare a unui proiect de conversiune a datorțiilor agricultorilor.

Un asemenea proiect de conversiune, trebuie să urmărească, să înlesnească lichidarea datorțiilor actuale ale agricultorilor, imobilizate și

supraîncărcate cu dobânzi oneroase, prin transformarea lor în datorii cu condițiuni suportabile și raționale, asigurându-se astfel asanarea situațiunii debitorilor agricoli și continuitatea exploatațiilor agricole amenințate în existența lor.

Această operațiune de conversiune a datorțiilor agricultorilor se poate face prin determinarea și stimularea creditorilor actuali să se înțeleagă cu debitorii lor, reducând dobânzile întârziate și procentele pe viitor și admitând termene noi de plată; prin preluarea creanțelor și acordarea unor credite noi pentru conversiunea actualelor datorii oneroase.

Acordarea unor asemenea credite de conversiune trebuie însă să se lege pe cât e posibil de scăderea din partea actualilor creditori a unei fracțiuni din rămășițele de dobânzi întârziate, pentru a se creia astfel o egalitate de situațiune, între actualii creditori.

În genere, calea întâi este indicată pentru creanțele agricole fără garanții ipotecare, a căror achitare de către debitor ar fi posibilă dacă i se acordă condițiuni suportabile de dobândă și termen în raport cu venitul realizat din exploatarea sa agricolă. Dat fiind greutatea de a se procura curând credite de conversiune a actualelor datorii ale agricultorilor, garantate cu ipotecă, trebuie să urmărească a procura mijloace lichide băncilor, cari prin activitatea lor procură credite de exploatare agriculturii, precum și comercianților și industriașilor, cari furnizează agricultorilor materiale, unelte și mașini, necesare exploatarei lor.

În modul acesta se va reface cu un ceas mai degrabă capacitatea lor de a procura din nou și în mod regulat credite de exploatare, materiale și unelte de credit agricultorilor. În acelaș timp prin aceasta se va scoate în evidență preocuparea de asanare a organizației de credit a țării.

Mijloacele de realizare.

După ce am fixat țelul și caracterul operațiunii de conversiune a datorțiilor actuale ale agricultorilor, trecem la precizarea căilor și mijloacelor practice de realizare.

Este dela sine înțeles că aplicarea unui plan de conversiune a datorțiilor agricultorilor nu se poate face fără concursul și fără contribuția Statului și în cadrul unor măsuri legislative.

Statul trebuie să stimuleze sporirea mijloacelor de împrumut ale institutelor de credit, oferind în primul rând avantajii, cari să atragă publicul din țară și străinătate către scrisurile și obligațiunile ipotecare.

Statul trebuie să susțină acțiunea institutelor de credit, oferind în anume cazuri garanția sa pentru acoperirea riscurilor, ce pot decurge din preluarea creanțelor agricultorilor și înlocuirea lor cu noi credite de conversiune.

Statul trebuie să susțină prețul pământului, luând parte la licitațiile averilor debitorilor insolvenți, ajunși la execuție silită și să acopere chiar pierderile, ce ar putea rezulta pentru creditori din asemenea vânzări.

În sfârșit pentru ușurarea situației extrem de precară a unor debitori, Statul trebuie să acopere cu mijloacele sale anume scăzăminte de procente.

În vederea organizării și sistematizării concursului și contribuției Statului la opera de asanare a debitorilor agricoli este necesar să se creeze

O centrală a operațiilor de conversiune a datoriilor agricultorilor,

la a cărei conducere, în afară de reprezentanții Statului (Ministerul de Finanțe și Ministerul de Agricultură) ar lua parte reprezentanții ai Băncii Naționale și a principalelor institute de credit.

Atribuțiunile instituției.

Atribuțiunile acestei instituții ar fi următoarele:

În caz când debitorii nu vor plăti dobânda, amortismentele sau ratele împrumuturilor acordate de institutul de credit respectiv, care a convertit datoria, Centrala să preia asupra ei creanța și o achită, sau aprobă executarea silită a debitorului. În acest caz ea acordă Institutului de credit respectiv avansuri fără dobândă, egale cu sumele ajutate la scadență, urmând să fie rambursată în ziua realizării sumelor obținute prin execuția silită;

În caz când se procedează la executarea silită a debitorului, Centrala dă mandat Cassel Rurale să ia parte la licitație și să cumpere eventual proprietatea licitată pentru a evita pierderi, rezultate din realizarea unui preț inferior sumei datorate de către debitor;

Acoperă până la o sumă totală de 50 milioane Lei, de orice pierderi ce ar realiza institutele de credit respective, din vânzările silită, ca urmare a împrumuturilor de conversiune acordate de ele;

Acordă până la concurența sumei de 300 milioane lei, subvențiuni pentru reducerile de dobândă în favoarea debitorilor aflați în situații precare.

Înainte de a cere de la Stat, e necesar a fixa suma maximă a operațiilor de conversiune, pentru care Statul poate să dea garanție sau să ia asupra sa riscuri sau sarcini de orice natură.

Dacă admitem că portofoliul agricol al băncilor se ridică la circa 30 miliarde și că din aceasta ar intra într-o formă sau cealaltă în cadrul operațiilor de conversiune două treimi, cifra de 20 miliarde ar indica ordinea de mărime a acțiunii de asanare a datoriilor agricole.

Cel puțin jumătate din această sumă se va lievida prin aranjamentele dintre creditori și debitori, adică prin determinarea și stimularea în modul cum se va prevedea mai jos, a ușurării condițiilor de dobândă și plată.

Rămâne prin urmare o sumă de 5 miliarde pentru care ar fi necesar să se prevadă credite noi de conversiune.

Credem că putem limita la 5 miliarde cifra maximă a operațiilor de conversiune cu ga-

ranția Statului. Nu trebuie să se uite o singură clipă că operațiunile institutului de credit ipotecar, cari nu intră în cadrul acțiunii de conversiune, dar deservesc tot pe agricultori, angajează nu numai garanția Statului pentru toate emisiunile de obligațiuni, ci și bugetul Statului, care se angajează să acopere o parte din dobânda ce plătește pentru obligațiuni, în intervalul de timp dela emisiunea lor și până la plasarea banilor, în împrumuturi ipotecare.

De aceea limita de 5 miliarde este rațională.

De altminteri, îndată ce se va declanșa acțiunea de asanare a debitorilor agricoli și se vor crea noi izvoare de alimentare a pieței de credit, dobânda scăzând, o bună parte din lichidări se vor face direct și fără concursul Institutului de credit, ce se va ocupa de conversiunea datoriilor agricultorilor.

Intervenția bănească a Statului.

Trecând la mijloacele bănești, pe care trebuie să le pună Statul la dispoziția Centralei operațiilor de conversiune, credem că ele trebuie grupate în două: ordinare și extraordinare.

Ordinare: o subvenție anuală de 250 milioane, înscrisă în buget;

Extraordinare:

din produsul vânzării acțiunilor Statului, circa 400 milioane;

din mobilizarea creanțelor Creditului Industrial, preluate de Stat, conform planului de stabilizare, circa 1 și un sfert miliard;

Eventual, din produsul celui de al doilea avans de 4 mil. dolari dela Cassa P. T. T.

Nu va fi nevoie să se facă uz de toate mijloacele extraordinare. Dar, le-am enumerat pentru alegerea celor mai potrivite.

Cum se vor face operațiile de conversiune.

Operațiunile de conversiune ar urma să se facă prin:

Institutul de credit ipotecar tranzitoriu pentru datoriile pe garanții ipotecare ale proprietarilor agricoli, dela 50 H. în sus;

Cassa Rurală (căreia urmează a i se sporii posibilitățile prin înlesnirea emisiunilor de obligațiuni și eventual preluarea unei diferențe de dobândă de către Stat), pentru datoriile garantate cu ipotecă ale proprietarilor sub 50 H.

Banca Centrală Cooperativă (care va crea o secțiune specială) și Băncile comerciale pentru împrumuturi personale.

Operațiunile de conversiune ce se fac cu garanția sau contribuția Centralei, se vor realiza pe bază de ipotecă, cu excepția celor ce privesc pe micii agricultori ce posedă întinderi de pământ sub 10 H. și pentru care ipoteca ar fi costisitoare. În aceste cazuri operațiunile se vor întemeia pe creditul personal al agricultorilor și creditele de conversiune se vor eşalona în mai multe rate.

Suspendarea executărilor silite pe termen de un an.

Pentru ca acțiunea de asanare a debitorilor agricoli să dea rezultate, este nevoie să se suspende executările silite pe un termen de un an dela punerea în aplicare a protecției de conversiune. O asemenea măsură este și în interesul creditorilor pentru că menține în funcțiune activitatea productivă a debitorilor agricoli.

Instanțe de arbitraj.

Dar pentru ca suspendarea să fie justificată, ea trebuie să fie acordată de instanțele de arbitraj, pe care urmează să le creiăm pentru aplicarea sistemului.

Propun ca la orașe comisiunile de arbitraj să fie compuse din: un judecător, care să nu mai aibă altă ocupațiune; directorul Băncii Naționale din localitate sau delegatul său; un director de bancă, ales de băncile din localitate; un agricultor și un comerciant, desemnați de Camerele de agricultură, sau, în lipsă, de o adunare ad-hoc, a debitorilor dela bănci, convocați de Tribunal.

La sate, Comisia arbitrală ar trebui formată din judecătorul de ocol, Directorul Băncii Populare din comună și un sătean, ales de debitorii Băncii Populare, convocați de către judecător.

Cum se va cere intervenția Consiliilor de arbitraj.

Orice debitor, care îndeplinește condițiunile de mai jos, poate cere unei Comisiuni arbitrale să intervină: fie pentru modificarea condițiunilor de dobândă și plată a datoriei sale, fie pentru convertirea ei:

Creditul să fie contractat și utilizat (sau partea utilizată) cel puțin înainte de 30 Iulie 1929, adică cel mult 9 luni după stabilizare);

Dobânda să fi fost de cel puțin 15 la sută până la 1 Ianuarie 1930;

Debitorul să fi achitat, în total, dela data utilizării creditului și până la datele de mai sus, sume cari să echivaleze cu dobânzile de mai sus, la capitalul inițial datorat, afară de cazuri excepționale justificate (succesiuni, etc.).

Debitorul să poată oferi, pentru garantarea datoriei convertite, o garanție ipotecară sau una echivalentă, care să îndeplinească condițiunile normale de admisibilitate, cu excepția agriculturilor ce nu posedă decât până la 50 H. teren.

Comisiunile arbitrale vor cerceta situațiunea exactă a debitorului, stabilind suma datoriei ipotecare și a datorii personale, dobânda reală plătită și averea debitorului. Vor examina propunerea eventuală a debitorului de a se libera de datoria sa, cu condițiunea reducerii dobânzilor și acordării unor termene de plată și dacă vor ajunge la convingerea că, în caz de admitere a propunerii sale în total sau în parte, creditul va fi achitat, îl vor determina să cadă la un acord.

Hotărârea Comisiunii de arbitraj va fi în acest caz executorie pentru ambele părți.

Legea contra cametei ar fi de un real folos pentru acțiunea în această direcțiune a comisiunilor de arbitraj:

Dacă comisiunea de arbitraj va constata că nu se poate realiza o regulare a datoriei pe calea unui acord între creditor și debitor, fie din cauza mărimii datoriei sau a garanțiilor ipotecare date, va întocmi un plan asupra posibilităților de asanare a debitorului respectiv, pentru a decide dacă și în ce măsură poate acorda creditul de conversiune necesar lichidării totale sau parțiale a datorii existente.

Pe lângă fiecare institut de credit, autorizat a face operațiuni de conversiune a datorii actuale ale agriculturilor, va funcționa câte un Comisar al Centralei operațiunilor de conversiune, care va putea opune veto ori de câte ori ar socoti că împrumutul de conversiune nu este suficient garantat.

*

Procedând astfel și în condițiunile prevăzute mai sus, cred că s'ar întreprinde o mare acțiune de salvare a agriculturii, fără zdruncinarea organizației noastre de credit. Operațiunea este limitată la o ajutorare a debitorilor solvabili, în suferință din cauza crizei și a scăderii generale a prețurilor, și la o amendare a creditorilor prea avizi și imprudenți în plasarea disponibilităților lor.

Concentrarea și fuzionarea băncilor realizată în același timp și în condițiunile preconizate ar fi o compensație utilă pentru întărirea organizației noastre de credit și garantarea interesului, pe care Statul îl poartă, nu numai debitorilor nevoiași, dar și celor cari caută o plasare sigură a fondurilor lor disponibile. Reorganizarea băncilor și circumscrierea activității lor, este o cerință generală și insistentă, care nu poate lipsi în momentul când s'ar lua măsuri așa de grave, în interesul toamnei aceluia cari, prin neputința și nesocotința lor, au ajuns să pericliteze însăși ideea de credit, de depunere și de economie în țara românească.

O punere la punct.

Faimosul preot român Nicolae Răchitan din Galeș, publică în numărul 19 dela 16 August a. e. al ziarului german-săsesc din Sibiu „Die neue Zeitung“ *) un aspru și calomnios rechizitoriu la adresa foștilor conducători ai „Cassei de păstrare“ din Săliște și a Justiției române, în legătură cu dificultățile de plată în care a ajuns numita bancă.

Invinuește fosta conducere a Cassei de păstrare, că cu știință a cauzat nenorocirea și ruina băncii, iar Justiția că nu și-a făcut datoria, căci trebuia să aresteze pe conducătorii Cassei de păstrare!

Justiție nu este la noi — cutează să scrie dl Răchitan — decât numai cu numele de pe placa de tinichea!

*) Ziarele românești, probabil, au refuzat să dea ospitalitate prozei sale.

Di Răchitan scrie mai departe, că-și ușurează inima, publicând cele de mai sus, deși a ajuns la convingerea că nu poate ajunge la nici un rezultat față de zidul cel puternic, construit de domnia cea mari, prin mituire și participare la jaf.

Sunt aserțiuni grave, și calomnioase acestea emise cu prea mare ușurățate, pentru cari, cel ce le-a emis, are grea răspundere și pot aștepta grele sancțiuni.

„Cassa de păstrare“ a ajuns în situația precară în care se găsește, fără îndoială prin greșelile grave, ce s'au comis de conducerea ei, răpită de curentul nefast de după războiu, când s'a apucat din nenorocire, ca multe alte bănci din țară, de întreprinderi industriale. Dar n'a făcut această cu rele intenții și mai ales n'a lucrat cu rea credință.

Din zeci de expertize făcute la „Cassa de păstrare“, de organe competente, n'a afirmat și n'a putut afirma aceasta nici una.

La dezastrul acestei bănci au conlucrat, în mare parte și împrejurările economice neprielnice de după războiu.

Din norocire, „Cassa de păstrare“ cu ajutorul celor chemați și mulțumită acțiunii energice și desinteresate a unor oameni de bine, este pe cale a se reface în curs de câțiva ani. Cercurile interesate, deponenții și acționarii, nu au să renunțe decât numai la o parte, relativ neînsemnată a capitalurilor încredințate sau investite la aceasta întreprindere.

Dotul dat de ultima adunare generală extraordinară, ținută zilele trecute, care a ratificat cererea de concordat preventiv, prezentată Tribunalului de actuala conducere, dovedește, că deponenții și acționarii și-au înțeles bine adevăratele interese și nu se lasă amețiți de vorbele și scrisorile unor oameni iresponsabili cum este și dl. Răchitan.

Depresiunea economică și politică comercială.

(Urmare).

Dacă una dintre țări, neapartenând părților semnatare a convențiunii comerciale din 1929, își mărește tarifele sale vamale existente sau creează altele noi, partea, care se va considera lezată prin această va avea dreptul să ceară deschiderea de tratative amicale între guvernele respective interesate, pentru a restabili astfel echilibrul rupt.

Dacă aceste tratative nu ajung la un bun sfârșit în decurs de două luni, partea care a cerut deschiderea negociațiilor va putea denunța convențiunea.

Dacă, una, sau mai multe, dintre părțile contractante, ar face uz de dreptul lor de denunțare a convențiunii, toate celelalte părți, cari vor privi această denunțare ca o turburare a echilibrului

stabilit, vor putea, la rândul lor, să o denunțe și ele.

Convențiunea urmează să intre în vigoare la data de 1 Noembrie 1930, dacă a fost câștigat un număr suficient de ratificări înaintea acestui termen.

Pe lângă aceasta, reprezentanții celor două zeci și trei națiuni au semnat un protocol referitor la programul negociațiilor viitoare în legătură cu chestiunea tarifelor vamale, și, mai ales, în legătură cu reducerea drepturilor (fiscale) și a măsurilor, ce tind spre o mai bună organizare a producției și a distribuției mai raționale a produselor.

Pentru a pregăti negociațiunile, s'a cerut tuturor semnatarilor să răspundă la diverse chestiuni, cari privesc supraproducțiunea din țările respective, debușeurile pentru produsele lor, mijloacele de facilitare în materie de extensiune a afacerilor, etc.

În același timp, munca indispensabilă pentru unificarea nomenclaturii vamale trebuie dusă mai departe și se vor cere avize de deslușire asupra subiectelor tehnice privitoare la schimburi de mărfuri.

Un act final comportă o făgăduință a Societății Națiunilor de a întreprinde o anchetă asupra mijloacelor, cu ajutorul cărora să se stabilească o cooperare strânsă între țările europene și între celelalte de peste apă și recunoaște, că convențiunea comercială nu este decât o primă etapă spre cooperarea economică în Europa.

Acesta este, împreună cu situația incertă a convențiunii privitoare la prohibirea exportului și a importului, rezultatul destul de puțin satisfăcător după trei ani de eforturi pentru aplicarea principiilor conferinței economice internaționale; acest rezultat a dat ocazie la numeroase comentarii, unele ironice, multe descurajatoare.

În orice caz, trebuie să recunoaștem, că aci este vorba de prima convențiune între state prietene la capitolul tarifelor vamale și a piedecilor în materie de comerț.

Guvernele europene au dat, în sfârșit, dovadă de o bunăvoință sigură pentru rezolvarea acestei probleme.

E ușor lucru să omor o idee încă din fașe, dar trebuie observat negreșit, că o asemenea acțiune poate duce lumea spre un regres, care poate avea urmări mult mai triste decât cele cunoscute până acum.

Cu toate mijloacele de scăpare, fără de cari convențiunea nu ar fi putut fi acceptată de majoritatea statelor semnatare, convențiunea comercială va da naștere, probabil, încă din primii ani de aplicare, unei stabilități sigure și unei atmo-

sfere calme în relațiunile economice dintre diferitele țări, ceea ce nu poate fi decât favorabil discuției problemelor mai complexe, lăsate deocamdată, în suspensie.

Principiul cu totul nou, stabilit și înscris în convențiune, acela prin care s'a hotărât obligațiunea pentru un stat de a intra în negociațiuni amicale cu celelalte state în vederea restabilirii unui echilibru rupt, reprezintă prin sine însuși un progres foarte important spre o mai bună comprehensiune reciprocă.

Statele cari ratifică convențiunea nu au nimic de pierdut prin aceasta, ci numai de câștigat.

Este adevărat, că dela semnarea convenției, anumite acte oficiale au creat o impresie puțin favorabilă, mai ales în cercurile agricole ale diferitelor state; dar aceste acte au fost anunțate conferinței, sau dacă nu, ele au fost deplin justificate prin împrejurările excepționale asupra cărora s'au făcut rezervele cuvenite la timpul său.

Aceste acte oficiale demonstrează până la ce protecțiune exagerată înțeleg să recurgă anumitelor țări și cât de imperios necesar și urgent este, ca reprezentanții responsabili ai guvernelor să se unească din nou pentru a examina cât se poate de serios, lăsând la o parte orice altă preocupare, mijloacele proprii de a ajunge la o ameliorare.

Problema nu e numai de domeniu economic; ea poate fi numită foarte bine și o problemă politică. O apropiere economică nu poate să nu amelioreze raporturile politice, iar o antantă politică nu poate fi fondată decât pe baza interesului reciproc, în absența legăturilor economice prea strâmte.

Ar fi cu totul prematur să sugerăm de aci caracterul și măsurile ce ar fi de adoptat pentru o cooperare mai strânsă între țări pe terenul economic și ar fi deplasat să încercăm a întocmi un plan politic; dar toți acei cari au pe inimă bunul mers viitor al Europei trebuie să fie recunoscători d-lui Briand care, între împrejurările actuale, a lansat înalta sa concepțiune, pentru că ea a încurajat statele să caute soluțiuni comune pentru nevoile lor economice comune, și tot ea constituie o sforțare să facă pe aceste state să considere propriul interes național ca fiind compatibil cu interesul general. (După E. Heldring).

Situația.

Făcând o călătorie prin orașele și satele din sudul județului Severin, omul se întoarce cu impresii generale destul de plăcute.

Câmpiile se prezintă peste tot destul de bine, rasa animalelor mari — poate că din cauza tim-

pului foarte favorabil — fac o impresie excelentă, satele și chiar și orașele par a fi în continuă tendință de înfrumșetare și progres. Singurele drumurile și cu deosebire cele comunale sunt în stare destul de rea.

Se arată progres pe toată linia. Acest progres este posibil numai în urma faptului, că oamenii muncesc enorm de greu și mult, iar pentru existența lor cheltuesc minimul posibil, hrana lor de lux este mămliga, laptele și brânza.

Descriu mai la vale situația prinsă în fugă.

Oamenii sunt înglodați în datorii cu dobânzi dela 24—28%, provenite în cea mai mare parte din zidiri de case scumpe și din cumpărări de hrană în timpul secetei de acum doi ani. Se vede însă că deși cu greutate, totuși se face față acestor dobânzi, căci portăreii din Caransebeș, deși au foarte mult de lucru, activitatea lor se restrânge mai mult asupra văii Bistrei și jurul Orșovei, ținuturi cari de altfel și înainte de războiu, erau pline de datorii. S'a îmbunătățit situația — față de cea dinainte de războiu — în ținutul Teregovei, unde lumea își vede bineșor de treabă.

Pe lângă cametele mari, apasă greu asupra locuitorilor și impozitele. Dacă cele către stat sunt suportabile, apoi cele comunale sunt așa de mari, că nici decum nu-și găsesc justificare. Mi se spunea, că revine cam pe capul de locuitor (deci și copiii mici) cam Lei 1500.

Contra acestor sarcini importante posibilitățile de câștig ale oamenilor sunt foarte reduse.

Izvoare de câștig dau: vitele, porcii, fructele și în măsură mai mică; legume, zarzavaturi, ouă și paserile de casă. În cereale și fân puțini oameni au prisosuri de vânzare.

Valorificarea acestor produse se face foarte neeconomic, femeile din jurul orașelor își scot singure în târg produsele, ducându-le în cap, pe jos câte 7—15 Km., și svârcolindu se ziua întregă să le vândă. Prețurile realizate mici pe departe nu echivalează cu munca de animal ce au depus. Fructele de vânzare le încarcă în cară și cutreeră cu ele zile întregi județul Timiș-Torontal sau Mehedințul și Doljul, schimbându-le pe grâu sau pe porumb.

Cum câștigurile din agricultură nu sunt suficiente pentru acoperirea cheltuielilor, mulți locuitori își întregesc veniturile lucrând cu mâna prin păduri și diferite întreprinderi.

* * *

În timpul din urmă bursa a început să prindă putere. Zi de zi pare a fi tot mai fermă.

După petrolifere, cari au obținut în luna din urmă urcări de 30—50% din valoare, în timpul din urmă s'a ridicat și cursul bancarelor și industrialelor.

Astfel Banca Românească a ajuns la 720, iar Reșița pe lângă aceea, că și-a înghițit cuponul a rămas 390 față de 345.

Splendid s'au ureat: Creditul Industrial dela 440 la 600, iar Crediul tehnic dela 320 la 400.

Toate aceste urcări făcute fără multe eforturi dovedesc cât de comprimate au fost și mai sunt încă cursurile valorilor.

Tendința este încă bună.

Singurul pericol îl constituie versiunea, că majoritatea acțiunilor adunate în timpul din urmă de pe piață sunt în mâinile oamenilor din nemijlocita apropiere a bursei.

Și la rente situația este bună — cu deosebire și-au revenit mult. Urbanele București.

București.

Remizier.

CRONICA.

Incassările Statului pe Iulie prezintă un spor de 383 milioane față de anul 1929.

Ministerul de finanțe a întocmit tabloul general al încasărilor Statului pe luna Iulie a. c. făcute prin Banca Națională.

Din acest tablou rezultă o creștere îmbucurătoare a încasărilor Statului.

Incassările pe luna Iulie se prezintă cu un spor apreciabil, chiar față de încassările pe aceeași lună din anul trecut.

Sporul cel mai însemnat la aceste încassări îl dau capitolele monopolurilor, exploatărilor de Stat și Cassei autonome a drumurilor.

Iată, după datele ministerului de finanțe, încassările Cassei autonome a drumurilor și ale regiilor autonome:

Cassa autonomă a drumurilor 32.881.478 — P. C. A. 62.662.263 —, P. A. R. I. D. 19.350.603 —, Păduri 37.135.029.50. R. E. A. Z. 2.819.505 —, Monitorul Oficial 14.753.743 —, Conducța de petrol 20.685.330 —, Reg. Redev. Minerie 36.898.152.40. Regii Ardeal 12.499.594.57. — 206.804.220.47. Exploatări (cifre nete) 37.146.238 —. Total 243.950.458.47.

Iată și tabloul cu încassările comparative cu aceeași perioadă a anului trecut:

Total încassări.

Iulie 1930 — 3.041.709.537.47. Iulie 1929 — 2.658.690.298 —. Incassat în plus 383.019.239.47.

Redăm mai jos și tabloul pe Iulie 1930, care cuprinde la monopoluri și exploatări încassările nete:

Vămi 347.498.077 —, Alcool 53.425.420 —, Taxe de consumație 246.241.523 —, Cifra de afaceri 142.620.890 —, Spectacole 5.500.721 —, Total impo-

zite indirecte 795.286.631 —, Impozite directe 878.070.401 —, Timbru și înregistrare 328.165.497 —, Monopoluri (cifre nete) 505.657.412 —, Exploatări (cifre nete) 98.102.448 —, Incassările ministerelor 91.506.342 —, Total 2.696.788.731 —, Incassări excepționale 5.020.540 —. Total general 2.701.809.271 —

Al IV-lea Congres Internațional al Asociațiunii Absolvenților Școlii superioare de comerț se ține în a. c. în Budapesta, în zilele de 7—9 Septembrie.

La ordinea zilei sunt, între altele: Proiectul constituirii unei Federațiuni Internaționale a Absolvenților Școlii Superioare de Comerț și Schimbul internațional al diplomaților Școlii Superioare de Comerț și reciprocitatea în condițiunile stabilirii lor în străinătate.

Inscrierile la Academia de înalte studii comerciale din Cluj se fac în timpul dela 20 Septembrie a. c. — 31 Octombrie a. c. inclusiv.

Cantitatea și valoarea prisosului de cereale exportabil al României. Cantitățile de cereale, disponibile pentru export în țara întregă sunt următoarele: orz 1.500.000 tone; grâu 7.000 tone; ovăș 250.000 tone; seară 300.000 tone; fasole, mazăre, linte 50.000 tone; oleaginoase 50.000 tone; porumb vechi și nou 1.600.000 tone. Total 4.600.000 tone în valoare aproximativă de 17 miliarde Lei.

Posta Redacțiunii.

Un Regăfan. Deși cu anonimi, principial, nu se stă de vorbă, totuși ținem a Dă lămuri, că sunteți în rătăcire, dacă credeți, că ne-am schimbat atitudinea față de trecut. N'am făcut, nu facem și nu vom să facem nici în viitor regionalism, pe care-l detestăm.

Am făcut în „R. E.” numai anumite constatări asupra unor fapte, cari nu pot fi negate.

Ați dat articolelor și observărilor noastre o interpretare greșită. N'am cerut pentru un Ardelean locul de președinte al Uniunii Camerelor de comerț, ei am constatat numai faptul, că în serviciul central nu sunt angajați și oameni judecniți din Ardeal, cunoscători ai împrejurărilor din aceasta provincie, cari numai servicii bune ar putea face totalității.

Nici n'am căutat să acoperim relele și greșelile, cari au dus la ruină mai multe bănci ardeleni odată înfloritoare. Dovadă că noi înșine am înfierat faptele de rea credință și am cerut sancțiuni.

Când am făcut la articolul dlui Prof. Sorescu observarea, că constatările D-Sale privesc numai în parte băncile din Ardeal, n'am voit să exprimăm decât că trebuie evitate generalizările.

Că nu facem regionalism. V'ați putut convinge, dacă sunteți cetitor regulat al revistei noastre, cum spuneți, dlui articolele elogioase, în cari am apreciat activitatea dlui Manoilăseu și în Nrul de față a dlui Teianu, serise ambele de acelaș autor al articolului asupra Uniunii Camerelor de Comerț.